

Tussentijdse rapportage NCM

september – december 2025

Auteur: Jan Roefs (e-mail: jan.roefs@mestverwaarding.nl, tel.: 06-51013712)
Datum: 14 januari 2026
Voor: Financiers en Raad van Toezicht NCM

I. Algemeen

Stichting Nederlands Centrum voor Mestverwaarding (NCM) is sinds 2018 het Nederlandse kenniscentrum op het thema mestverwaarding. We hebben de volgende taken:

- Verzamelen van relevante informatie
- Kennis beschikbaar stellen en verspreiden
- Bevorderen van afstemming en samenwerking
- Agenderen van relevante onderwerpen / initiatieven
- Bijdragen aan projecten (van anderen)
- Ondersteunen in de verwaarding van mest of producten uit mest.

Dit is van belang omdat mest en daarmee mestverwaarding belangrijk is voor belangrijke uitdagingen in de landbouw en de informatie hierover enorm versnipperd verspreid ligt. Met NCM is er een neutraal aanspreekpunt dat dichtbij de praktijk staat, en dit helpt om tot betere samenwerkingsverbanden en initiatieven te komen. Hiermee draagt NCM bij aan een toekomstbestendige, circulaire en milieuvriendelijke landbouw.

Een onafhankelijke positionering van NCM is hiervoor cruciaal. NCM werkt daarom zonder winstoogmerk en niet in een concurrentiële omgeving (bijvoorbeeld als commerciële dienstverlener). Hierdoor is NCM voor zijn financiering afhankelijk van donaties. In 2025 kwam onze financiering van de volgende organisaties:

- Het ministerie van LNV
- De provincies: Gelderland, Overijssel, Limburg, Noord-Brabant, Drenthe, Utrecht, Groningen, Friesland en Overijssel.
- Vanuit de landbouw en agribusiness: LTO Nederland, POV, FrieslandCampina, Rabobank, Darling Ingredients, SBK, Nevedi en COV.
- Beperkt (3% van de ontvangsten in de begroting) uit dienstverlening.
- Van BMC Moerdijk is eenmalig een vrijwillige bijdrage ontvangen.

Bij NCM werken Jan Roefs en Nicky Kamminga in 2025 voltijds. ZZP'er Rembert van Noort (Scarabaeus) maakt ook deel uit van team NCM en wordt voor specifieke werkzaamheden ingehuurd, in 2025 was dat voor acht uur per week. De begroting had €455.000 aan

inkomsten en €462.000 aan uitgaven. Het ziet ernaar uit dat we 2025 met een licht positief resultaat afsluiten met zowel iets hogere inkomsten als uitgaven dan begroot.

NCM staat onder toezicht van een raad van toezicht. Deze heeft in 2025 driemaal vergaderd. Eind september is Sander de Vries benoemd als nieuw lid van de RvT en op 5 december is Richard van Lijssel herbenoemd. De samenstelling kunt u [hier](#) raadplegen. Tijdens de vergadering in december is de begroting voor 2026 goedgekeurd. Deze gaat uit van €507.500 aan inkomsten en €498.800 aan uitgaven, dus met een licht positief resultaat van €8.700.

Tevens is toen het besluit genomen om ons extern te laten evalueren. Dit is met het oog op de taken en financiering van NCM na 2026. Deze evaluatie zal worden uitgevoerd door Han Swinkels Consultancy, die dat ook in 2023 heeft gedaan. Op dit moment zijn we (RvT en bestuurder Jan Roefs) met hem in overleg om dit concreet te maken.

Hieronder geven we een samenvatting van de belangrijkste activiteiten van het afgelopen trimester toe aan de hand van drie inhoudelijke functies van NCM:

- NCM als kenniscentrum
- NCM als aanjager van innovatie
- NCM als ondersteuner van mestverwaarding

II. Taak 1: NCM als kenniscentrum

NCM werkt er continu aan om een zo goed mogelijk zicht te hebben op relevante ontwikkelingen en informatie en stelt die beschikbaar voor alle geïnteresseerden. Hierbij is onze website een belangrijk medium. Iedere week worden er artikelen op onze website geplaatst met actualiteiten, resultaten uit studies of andere projecten, handleidingen, enz. enz. De website wordt gemiddeld door zo'n 400 personen per dag bezocht. Iedere vrijdag verstuurt NCM een nieuwsbrief naar inmiddels ruim 1800 geabonneerden. Beide worden zeer gewaardeerd en het gebruik neemt nog steeds toe.

Jan en Nicky vervullen dagelijks de rol van vraagbaak waarbij mensen – met allerlei achtergronden – hun vragen of ideeën kunnen bespreken met ons. We proberen hen dan te helpen met een antwoord, reflectie of anderszins. Meestal zijn dit relatief korte vragen die we per mail of telefoon kunnen beantwoorden, maar ook hebben we hiervoor in deze vier maanden ook vijftien gesprekken via afspraken gevoerd. Ook zijn we de afgelopen maanden geïnterviewd door diverse media, zoals de vakbladen maar ook bijvoorbeeld RTL en NRC Handelsblad en hebben we o.a. meegewerkt aan een podcast van Rabobank.

Jan en Nicky hebben de afgelopen maanden, door het hele land, een flink aantal presentaties verzorgd voor veehouders, adviseurs, een provincie, het Platform Groen Gas, enkele andere netwerken, etc. Veel vragen gaan over de mestbalans, RENURE, vergisting/digestaat en mestexport.

Op 24 november hebben we een NCM-symposium georganiseerd. Locatie was loonbedrijf Van Amstel die een nieuwe mestverwerkingsinstallatie heeft gebouwd. Deze dag is uitermate succesvol verlopen, met meer dan 400 aanwezigen en een prachtig gevarieerd programma. Het evenement werd financieel gesponsord door Rabobank en gemeente Oss, waarvoor onze dank.

Een impressie van het symposium. Sprekers waren onder andere minister Femke Wiersma van LNVN, staatssecretaris Gijs Tuinman van Defensie, wethouder Sidney van den Bergh van gemeente Oss en mestverkenner en -geant Raymond Knops. Een verslag van de dag, met daarbij alle presentaties en een informatief filmpje over 'Van Amstel mestverwerking', is op onze website geplaatst: [Mestverwaarding cruciaal voor een veilig en duurzaam Nederland - Terugblik op een geslaagd NCM-symposium](#).

Tijdens het symposium werd onze jaarlijkse rapportage '[Inventarisatie Export en Verwerking dierlijke mest](#)' gelanceerd. Dit rapport laat duidelijk zien dat het mestplaatsing sterker afneemt dan de mestproductie – kortom dat het mestoverschot toeneemt – maar dat dit niet gepaard gaat met een hogere export van mest. Ook de ontwikkeling van biogasinstallaties ligt, ondanks vele plannen en ambities, zo goed als stil.

Op 12 februari gaan we in samenwerking met het ministerie van LNVN, RVO, NVWA, Cumela, LTO Nederland, POV en stichting Mestafzetcontrole een [webinar](#) houden over RENURE. Op dit moment hebben zich hier 160 mensen voor aangemeld.

Nicky en Jan hebben in oktober deelgenomen aan de internationale conferentie RAMIRAN, die gericht is op bodem, bemesting en emissies en die deze keer in Wageningen plaatsvond.

We hadden ook een actieve bijdrage door een excursiemiddag te verzorgen, die met twee volle bussen op een flinke belangstelling kon rekenen.

Op 4 en 5 maart zal de zevende editie van Manuresource plaatsvinden in De Reehorst in Ede. NCM is een van de organisatoren, samen met VCM, Universiteit Gent en Inagro; aan deze editie zal ook Wageningen Research meewerken. Op 6 maart organiseren we aanvullend een excursiedag.

www.manuresource.org.

De komende tijd zal dit veel tijd van ons vragen, ook omdat bij VCM (de kartrekker van de conferentie) drie medewerkers eind december voor een andere baan hebben gekozen. Alleen de administratieve kracht is er momenteel nog werkzaam. We hebben Rembert gevraagd om extra beschikbaar te zijn en opnieuw deel uit te maken van het organiserend comité.

Hiermee enigszins samenhangend bereiden we momenteel ook een kennisuitwisseling 'Innovatie in mestverwaarding Duitsland-Nederland' voor, op vraag van en in samenwerking met de Landbouwwaad in Duitsland.

III. Taak 2: NCM als aanjager van innovatie

Innovatie is een breed begrip. Het uiteindelijke doel ervan is dat we in de praktijk dingen beter gaan doen, en vaak begint dit met een innovatieagenda zodat we weten op welke terreinen we moeten innoveren.

NCM werkt graag mee op plekken waar hieraan wordt gewerkt, in alle fases. We zijn klankbord voor ondernemers of anderen met nieuwe ideeën, we ondersteunen projecten, en we werken mee aan waar agenda's worden gemaakt.

Zo is Jan Roefs lid is van het programmateam 2E 'Circulariteit, productie gebruik duurzame grondstoffen' van TKI Agro & Food (programma is een samenwerking van Agro & Food, Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Water & Maritiem). Afgelopen periode hebben we de ingediende PPS-voorstellen beoordeeld. Opvallend was het geringe aantal voorstellen die met veehouderij, mestverwaarding of bemesting te maken hebben, veel lager dan voorheen.

Voor de taakgroep Mestverwerking- en verwaarding van het regieorgaan 'Versnellen innovatie voor emissiereductie veehouderij' hebben we de afgelopen anderhalf jaar veel werk verricht met het opstellen van een kennisagenda. Dit heeft geleid tot een document

met daarin een beschrijving van acht projecten / onderwerpen die zouden kunnen worden opgepakt. Het is duidelijk geworden dat er vanuit de taakgroep zelf onvoldoende energie is om hiermee aan de slag te gaan. Dat was voor ons teleurstellend. Een aantal onderwerpen wordt overigens wel al op andere manieren (deels) beetgepakt. En verder is het zo dat het programmabureau van het regieorgaan hier wel zelf mee aan de slag gaat, waarbij ook andere documenten (bijv. de adviezen van mestverkenner Raymond Knops) de basis voor vormen. NCM zal hiervoor als eerste klankbord functioneren.

NCM is betrokken, soms als partner, bij een flink aantal lopende projecten. Hier bieden we steeds onze kennis en ons netwerk aan om deze projecten te helpen succesvol te worden, inhoudelijk en in het bereiken van doelgroepen. Het project BSMO (PPS Betere Stal, Betere Mest, Betere Oogst) is nagenoeg afgerond, in de PPS Reinventing Circular Dairy Farming worden de verkregen inzichten verder opgepakt voor de melkveehouderij.

De belangrijkste projecten waar NCM momenteel bij betrokken is.

Sinds kort werken we ook aan een project op vraag van COVIVA, de coalitie Vitale Varkenshouderij, en dat gaat over het monitoren van maatregelen voor lagere stikstof- en broeikasgasemissies. Het blijkt dat er veel technische mogelijkheden zijn voor minder uitstoot, maar dat deze toch niet 'meetellen' in landelijke rapportages als NEMA omdat het ontbreekt aan een betrouwbare registratie. En dat is natuurlijk zonde. In 2024 hebben we een eerste inventarisatie uitgevoerd naar mogelijkheden om dat toch te realiseren. Hoewel niet altijd eenvoudig is er veel meer mogelijk dan nu wordt benut. Nu is gevraagd om dit verder concreet te maken in een tweede inventarisatie; hier zullen we ook de melkveesector meenemen. Rembert van Noort zal dit op zich nemen, en COVIVA zal hier een vergoeding voor geven. Aangezien de beschikking voor COVIVA van LNV pas eind november is ontvangen heeft het project vertraging opgelopen; de meeste werkzaamheden zullen de eerste maanden van 2026 worden verricht.

IV. Taak 3: NCM als ondersteuner van mestverwaarding

RENURE

Zoals bekend staat de mestmarkt flink onder druk, en het is niet de verwachting dat dit op korte termijn snel zal verminderen, zeker niet op landelijke schaal. Met de positieve besluitvorming voor RENURE door het Nitraatcomité in september is er wel een perspectiefvolle route gekomen. De afgelopen periode hebben we hier veel tijd besteed, in informatievoorziening, door onze deelname aan diverse (ook ambtelijke) overleggen, aan het college van deskundigen van Renugarant en op diverse andere manieren. Renugarant is een kwaliteitssysteem met private certificering voor de productie van RENURE; het zal op termijn verplicht worden gesteld aan de producenten. In juli 2025 is het systeem overgedragen aan stichting Mestafzetcontrole, de regelinghouder. Onlangs is een bedrag overgemaakt aan deze stichting waarmee er middelen zijn om Renugarant aan te laten passen aan de nieuwe vereisten die voortkwamen uit het besluit van het Nitraatcomité en vereisten voor de implementatie in Nederland. Dit geld is enkele jaren geleden ontvangen toen we startten met Renugarant (van een groot aantal organisaties). Met deze laatste betaling is dit project voor NCM in financiële zin volledig afgerond.

Zoals eerder gemeld organiseren we op 12 februari een webinar over RENURE. En op onze website zullen we een categorie 'RENURE' toevoegen in het kenniscentrum.

Export

Een andere oplossingsrichting voor een betere balans op de Nederlandse en internationale mestmarkt is het verhogen van de mestexport naar gebieden met schaarste. Afgelopen jaar heeft Nederland veel geïnvesteerd in het ontwikkelen van nieuwe afzetkanalen, onder andere met de aanstelling van Raymond Knops als mestgeant.

In oktober hebben onder leiding van hem twee handelsmissies plaatsgevonden: naar het noordoosten van Duitsland en naar het westen van Polen. Namens NCM heeft met name Nicky actief bijgedragen aan het doen slagen van deze missies. In beide landen lijkt het tot een vervolg te komen, waarbij uiteraard de bedrijven zelf in de lead zijn. Een artikel over de missie naar Duitsland is op Agroberichten Buitenland geplaatst: [Nederlandse mestmissie naar oostelijk Duitsland biedt nieuwe perspectieven.](#)

Volgend op de eerdere handelsmissie in juli naar Frankrijk heeft op 4 en 5 november een tegenbezoek plaatsgevonden van een grote Franse akkerbouwcoöperatie, die op zoek is naar een forse groei in afname van organische meststoffen, en graag zaken doet met Nederlandse bedrijven die dat op een betrouwbare en kwaliteitsvolle manier kunnen invullen. De publiek-private aanpak van onze missie en tijdens dit tegenbezoek heeft zeker bijgedragen aan het verhogen van vertrouwen en wil tot samenwerking. Dit is zo concreet

geworden dat in 2026 ook de eerste transacties zullen plaatsvinden tussen hen en een consortium van enkele Nederlandse producenten.

Daarnaast is er eind oktober een missie geweest naar Roemenië. Deze had een breder karakter dan alleen mestexport. Jan Roefs heeft in Boekarest een workshop verzorgd waarin we ingingen op de Roemeense markt, regelgeving, logistieke kosten en andere aspecten. Hoewel het een grote markt is en de veelal uitgeputte bodems veel baat zouden hebben organische meststoffen en bodemverbeteraars, lijken de kansen hier op korte termijn kleiner te zijn. Enkele bedrijven zijn overigens wel degelijk gemotiveerd om activiteiten te ontplooiën. Ook voor de Roemeense markt hebben we gewerkt aan een exporthandleiding, we wachten echter nog op informatie over importeisen en kunnen hem daarom nog niet afronden en beschikbaar stellen.

In 2025 hebben we vijfmaal aan een door het Landbouw Attaché Netwerk georganiseerde internationale missie deelgenomen, en bij alle hebben we bijgedragen aan de organisatie en voorbereiding. Boven: de handelsmissies naar Frankrijk (juli), Duitsland (begin oktober) en Polen (midden oktober), onder: de innovatiemissie naar Italië (mei) en de bredere missie naar Roemenië (eind oktober).